

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Гена Георгиева Пенкова - Грънчарова, д.м.,
катедра „Общественоздравни науки”,
Факултет „Обществено здраве“, МУ-Плевен

Относно: процедура за заемане на академичната длъжност „професор” по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (Медицинска информатика)” за нуждите на катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването” към Факултет „Обществено здравеопазване” на МУ-Варна

В конкурса, обявен в ДВ, бр. 36 от 27.04.2018 г., участва доц. Искра Славчева Мирчева, доктор по медицина, катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването” при ФОЗ на МУ-Варна.

Със Заповед № Р-109-261/28.05.2018 г. на Зам.Ректора на МУ-Варна „Проф. д-р П. Стоянов” проф. д-р Албена Керековска, д.м., съм определена за член на Научното жури по процедура за заемане на академичната длъжност „професор” по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (Медицинска информатика)” за нуждите на катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването” към ФОЗ на МУ-Варна и със Заповед № Р-109-452/16.07.2018 г. на Ректора на МУ-Варна проф. д-р Красимир Иванов, д.м.н., съм определена за изготвяне на становище.

I. Карьерно развитие и квалификации на кандидатката

Доц. Искра Мирчева е родена на 20.08.1953 г. в гр. Варна, където през 1972 г. завършва средно образование в езикова гимназия с профил „английски език“. Същата година е приета за студентка във Висш икономически институт в гр. Варна, след което продължава обучението си в Братислава, Чехословакия и през 1978 г. се дипломира „магистър“ по специалността „Автоматизирани системи за управление“. През 1998 г. придобива специалност по СДО „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“. През 2001 г. защитава дисертационен труд на тема „Параметри за приложение на ЕЗП в медицинската практика“ и придобива образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“. Има проведени редица специализации, осем от които във Великобритания и Холандия и придобити допълнителни квалификации в областта на информатиката.

Професионалният си път започва през 1978 г. като научен сътрудник в Института по корабна хидродинамика, където работи 12 години. От 1989 г. заема академични позиции в катедрата по социална медицина и организация на здравеопазването към Медицински университет – Варна, от 2002 г. досега е редовен доцент и от 2003 г. поема функцията на ръководител на същата катедра. От 2011 г. е член на Научния съвет към ФОЗ – Варна, а от 2013 г. – член на програмните съвети на

специалностите „Обществено здравеопазване“, „Здравни грижи“, „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Доц. Мирчева е участвала в 16 национални и международни научно-изследователски и образователни проекти, реализирани от МУ-Варна и катедрата по социална медицина и организация на здравеопазването.

Ръководи занятия по медицинска информатика и статистика във всички специалности на МУ-Варна и участва в разработването на съответните учебни планове и програми. Участвала е също в изнесено обучение в Никозия, Кипър и е била гост-лектор в Гламорганския университет, Великобритания и Тракийския университет в Одрин, Турция.

Ръководила е 3-ма защитили докторанти и понастоящем е научен ръководител на още 3-ма докторанти. Ръководила е над 30 специализанти. Рецензент е в международно списание IMIR (IF=5,175) и дъщерните му списания. Рецензент е на много дипломни работи на студенти в магистърските програми на ФОЗ – Варна.

Член е на ЕУРНА и на 5 български научни организации. Осъществява експертна дейност и е член на редколегията на изданието на МУ-Варна Scripta Scientifica Salutis Publicae. Рецензент е на Journal of medical Internet Research.

Доц. Мирчева Владее отлично английски език и много добре словашки/чешки и руски език. Притежава високи компютърни умения и компетенции, вкл. програмиране на 4 езика.

II. Оценка на научно-изследователската дейност

2.1. Количествена оценка на научните трудове

В обявения конкурс доц. Искра Мирчева участва с **154 труда**, от които:

- 1 дисертационен труд;
- 4 самостоятелни монографии и 2 участия в монографии в чужбина (*1 преди хабилитацията и 6 след хабилитацията*);
- 10 учебника и учебни помагала (*всички след хабилитацията*);
- 84 публикации - 63 в списания и 21 в сборници (*34 преди хабилитацията и 50 след хабилитацията*);
- 53 участия в конгреси, симпозиуми, конференции – 32 у нас и 21 в чужбина, (*22 преди хабилитацията и 31 – след хабилитацията*).

Списъкът на научните трудове е изготвен изключително прецизно, с оформяне на заглавията на трудовете по изискванията.

Единствената ми бележка тук е относно трудовете №№ 9,10,11, 12 и 13, които са глави от един и същ учебник и трябва да бъдат под един номер. По такъв начин броят на учебниците е 6 и общият брой на трудовете - 150.

От общия брой 84 реални публикации (*преди и след хабилитацията*) 23 са в чужбина (11 в реномирани периодични списания и 12 – в пълен текст в сборници). Тези публикации са основа за висок импакт-фактор и цитирания от чужди автори в авторитетни научни списания.

Реалните публикации в България са отпечатани в профилирани социално-медицински списания (Социална медицина, Здравен мениджмънт и др.).

Значителен е броят на отпечатаните трудове в авторитетни научни списания с клинична насоченост, с което доц. Мирчева изгражда успешен мост към прилагането на информационните технологии и статистическите методи в клиничните дисциплини.

Разпределението на 84-те реални публикации (*преди и след хабилизацията*) по място на кандидатката в авторските колективи убедително доказва значителния личен принос на доц. Мирчева:

- в 30 публикации тя е самостоятелен автор (35,71%);
- в 11,9% - първи автор;
- в 16,67% - втори автор и
- в 35,71% - трети и следващ автор.

Прави впечатление по-високият дял участие на доц. Мирчева в авторски колективи в периода след хабилизацията - 80% срещу 41,2% преди хабилизацията. Оценявам положително този факт като доказателство за широкото признание на нейната квалификация в прилагането на информационните технологии и статистически методи в изследователската дейност в различни медицински специалности.

2.2. Качествена оценка на научно-изследователската дейност

Кандидатката в конкурса е приложила много подробна справка за приносите на своите научните трудове, която приемам напълно. Научните трудове са разпределени в 9 основни тематични направления. Уважавам правото на автора за това разпределение, макар че по мое мнение тематичните направления биха могли да бъдат окрупнени: 4-то и 5-то направление в „Обществено здравеопазване – оценка на здравето, здравни неравенства и здраве на уязвими групи от населението“; 6-то и 8-мо – в „Проблеми на обучението“; 7-мо и 9-то – само 5 труда в едно направление „Вариа“.

Независимо от броя на тематичните направления, същественото е, че научните трудове в тях, съдържат многобройни и твърде значими теоретични, методични и приложни приноси. В много отношения доц. Мирчева е новатор в разработването и прилагането на съвременни подходи и методи в областта на здравната информатика, електронното здравеопазване, приложението на статистически методи в клиничната медицина, общественото здравеопазване и научно-изследователската дейност и сестринското образование в България и в по-широк план.

Високо оценявам *монографичния труд „Електронно здравеопазване. Опит за изясняване на терминологията“*, който е първо подобно издание на български език. Представени са и 2-те силно положителни рецензии, които напълно подкрепям. Трудът е отлично структуриран и обобщава огромен обем информация от 493 източника, предимно на английски език. Задачата, която си е поставила доц. Мирчева е изключително трудна във времето на лавинообразно нарастване на публикациите по този проблем в световното информационно пространство. На основата на уелото и обогатяващо историческо проследяване на развитието на научното познание от най-ранните опити на Хипократ за водене на записи за здравето на пациента до наши дни, авторката описва и анализира развитието на отделните елементи на „електронното здравеопазване“ и връзките между тях. Проведеният задълбочен анализ е доказателство за уменията ѝ за систематизация на огромна информация и отлично владение на проблематиката. Независимо от заключението, че няма консенсус относно

дефинициите „електронно здравеопазване“ и основните му елементи: „мобилно здраве“, „електронен здравен (медицински) запис, „телемедицина“ и „телездраве“, монографичният труд съдържа сериозни теоретико-методологични приноси и може да служи като еталон за задълбочен критичен и етичен анализ на научни проучвания. Поради скромност доц. Мирчева не е включила в раздела за електронни медицински записи и в литературния указател своите концепции и публикации в това направление.

Сред многобройните приноси на научните трудове на доц. Мирчева, описани подробно в авторската справка, бих посочила само няколко:

1. Разработената за пръв път у нас авторска концепция за необходимостта от въвеждане на електронни здравни записи (ЕЗЗ), представения в дисертационния ѝ труд още през 2000 г. модел на ЕЗП с основните му параметри за приложение медицинската практика, стандартите за предаване и представяне на електронно съхранявани медицински данни, законовите мерки и средства за защита на медицинските данни в компютъризирана среда.

2. Подчертан принос има разработената от доц. Мирчева система „Кадри“ за обработка на информацията за кадровите ресурси в МУ - Варна, която е внедрена от 1990 г. и непрекъснато се актуализира и допълва с нови приложения.

3. Доц. Мирчева в автор на нова концепция за обучението на студентите-медици по медицинска информатика, на програма по „Информатика в общественото здравеопазване“ и сестринска информатика и на първите учебни материали по медицинска информатика на български език, тълковен речник на основните термини, учебни материали по болнични информационни системи и бази данни и др.

4. Приложен принос имат разработените от доц. Мирчева учебни материали за обучението на студентите по медицина и дентална медицина БЕО и АЕО по дисциплината „Биостатистика“, както и разработките по приложението на статистическите методи в клиничната медицина, като въз основа на нейната авторска концепция са създадени съответни бази данни и са проведени редица значими интердисциплинарни проучвания в онкологията, пневмологията, педиатрията и др.

5. Приноси с теоретико-методологичен и приложен характер съдържат проучванията в областта на оценката на общественото здраве, неравенствата в здравето и здравето на уязвими групи от населението. Оригинални и новаторски са проучванията на регионалните различия в общата и във възрастово-стандартизираната смъртност в България, смъртността от неоплазми и от болести на органите на кръвообращението.

2.3. Цитируемост. Представена е справка от Библиотеката на МУ-Варна за 40 цитирания в чуждите бази данни и чужди автори въз основа на информацията от Web of Knowledge, Scopus и Google Scholar. Цитиранията със сигурност биха били още повече, ако кандидатката беше представила справка от Централна медицинска библиотека за цитиранията в български източници.

2.4. Импакт фактор. По справка от Библиотеката на МУ-Варна въз основа на информацията от Web of Knowledge, Scopus и Google Scholar доц. **Искра Мирчева** има **IF = 35.085**, формиран от 9 колективни публикации с български автори в реномирани международни списания, с които се свързват посочените по-горе 40 цитирания от

чужди автори. Заслужава да се отбележат 4-те публикации в *European Journal of Public Health*, орган на ЕУРНА (Европейската асоциация по общественото здраве), с общ IF=9,837, като в една от тези публикации доц. Мирчева е първи автор. Като член на Управителния съвет на ЕУРНА твърдя, че това са единствените български публикации в това реномирано специализирано списание в областта на общественото здраве в последното десетилетие. Останалите публикации с IF са в профилирани клинични списания (*European Respiratory Journal*, *Clinical and Experimental Rheumatology*, *International Journal of Psychophysiology*) *European Respiratory Journal* с IF=25,248.

III. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Доц. Искра Мирчева е утвърден висококвалифициран преподавател в областта на информатиката и биостатистиката с общ професионален стаж 39 г. и 8 месеца, от които **преподавателски стаж в МУ-Варна 29 г. и 8 месеца**. Участва в учебния процес на всички специалности в МУ-Варна, в учебните планове на които са включени дисциплините „Медицинска информатика“ и „Биостатистика“. Има и редица разработени от нея специализирани курсове за следдипломно обучение.

По официалната справка за последните 4 академични години доц. Мирчева има средногодишна натовареност 566 акад. часа в БЕО и АЕО (при норматив на МУ-Варна 126 акад.ч. за хабилитирани лица).

Оценявайки учебно-преподавателската дейност на доц. Мирчева, особено следва да се подчертае това, че по всички преподавани от нея учебни дисциплини са разработени подходящи учебници (в т.ч. и за англо-езичното обучение), повечето от които са оригинални за медицинските университети у нас.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В настоящия конкурс доц. Искра Славчева Мирчева се представя с достатъчен брой реални публикации след хабилитацията си за „доцент“, с изключително актуален монографичен труд, с висок импакт фактор, значителен брой цитирания в чужбина. Публикациите ѝ обхващат широк кръг проблеми в областта на медицинската информатика, социалната медицина, общественото здравеопазване и клиничната медицина. Голяма част от научните трудове съдържат значими теоретични и приложни приноси. Кандидатката е утвърден и авторитетен преподавател и специалист в приложението на съвременните информационни технологии в обучението и медицинската практика.

Това ми дава основание напълно убедено да предложа на почитаемото Научно жури да присъди на **доц. Искра Славчева Мирчева**, доктор по медицина, академичната длъжност „професор“ по научната специалност “Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (Медицинска информатика)” за нуждите на катедра „Социална медицина и общественото здравеопазване“ към Факултета по общественото здравеопазване на МУ-Варна.

24 юли 2018 г.

Дал становището:

(доц. д-р Гена Пенкова - Грънчарова, д.м.)